

EDUCATIEVE MASTER IN DE MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN

ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN

OPLEIDINGSACCREDITATIE OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE •
BEOORDELINGSRAPPORT

2 MEI 2023

MIA SAS (VOORZITTER) • GUDRUN BECKMANN, ELSEBETH VELDPAPE, GEERT LAVRYSEN,
TIM COLLIN (COMMISSIELEDEN) • BEA BOSSAERTS (SECRETARIS) • MIKE SLANGEN
(PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1	Abstract	7
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie.....	8
2.1	Eerste indrukken van de commissie o.b.v. het dossier	8
2.1.1	Sterke punten van de opleiding.....	8
2.1.2	Aandachtspunten en vragen.....	10
2.2	Leerpunten uit de dialoog	11
2.2.1	Integratie artistieke en pedagogisch-didactische competenties	11
2.2.2	Niveau 7 (masteropleiding)	13
2.2.3	Onderzoek in de opleiding.....	14
2.2.4	Betrokkenheid van het werkveld.....	15
2.2.5	Praktijkervaring van de student.....	16
2.2.6	Andere punten.....	16
3	Oordeel.....	18
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	21
	Bijlage 2: Opleidings specifieke leerresultaten	22
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie	23
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding	24
	Bijlage 5: Verantwoording	25
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal	26

1 Abstract

Op basis van haar onderzoek naar de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding Educatieve master Muziek en Podiumkunsten van AP Hogeschool beoordeelt de commissie de gerealiseerde kwaliteit van deze opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

Binnen de AP Hogeschool biedt het Koninklijk Conservatorium Antwerpen de opleiding Educatieve master Muziek en Podiumkunsten aan na afloop van de bacheloropleiding Muziek en Podiumkunsten. Deze master combineert de artistieke competenties van de domeinmaster Muziek, Dans of Drama met de educatief-artistieke competenties van de educatieve master en telt 120 studiepunten. Daarnaast is er een verkort traject van 60 studiepunten mogelijk voor wie al een masterdiploma in de kunsten heeft. Dat traject focust enkel op de educatieve competenties. De afgestudeerden zijn grotendeels werkzaam als leraar, vooral in het deeltijds kunstonderwijs en verder in het kunstsecundair onderwijs en het hoger onderwijs, en in (kunst)educatieve en sociaal-artistieke contexten. Vaak combineren ze lesgeven met een eigen artistieke activiteit.

De opleiding stelt het profiel van de *teaching artist* voorop, waarbij de link tussen de artistieke- en de onderwijspraktijk centraal staat. De missie en de visie zijn duidelijk herkenbaar in het programma, de werkvormen en de leermiddelen, zo stelt de commissie vast. De student krijgt veel ruimte om een eigen visie te ontwikkelen op zijn rol als teaching artist en een individueel traject te kiezen in lijn daarmee. De opleiding is praktijkgericht, met o.m. casusbesprekingen, de stage en de masterproef. De grootstedelijke context van Antwerpen wordt in de opleiding binnengebracht. In alle opleidingsonderdelen wordt de reflectieve houding van de student gestimuleerd met aangepaste werkvormen (bv. blended learning, peer learning).

Over een aantal thema's wil de commissie graag meer te weten komen tijdens de gesprekken, m.n. de integratie van de artistieke en pedagogisch-didactische competenties, het behalen van het masterniveau (niveau 7), de plaats en het concept van onderzoek in de opleiding, de betrokkenheid van het werkveld en de praktijkervaring van de student. Op basis van haar bevindingen heeft ze volgende aanbevelingen voor de opleiding:

1. Betrek de domeinmasters op alle mogelijke manieren bij de verdere uitrol van de educatieve masteropleidingen.
2. Werk de visie van de teaching artist verder uit zodat de integratie van de artistieke en pedagogisch-didactische competenties versterkt wordt; faciliteer deze integratie voor elke student ook in praktische zin en monitor of de integratie ook praktisch gezien voldoende gefaciliteerd wordt (afstemming van de roosters).
3. Zorg ervoor dat elke student de methodologische stappen in het onderzoek, gericht op verbetering van de educatieve kunstpraktijk, beheerst en kan aantonen; (maak van de masterproeven ook geïntegreerde projecten, het vademecum van de dansopleiding kan ook voor de andere afstudeerrichtingen vertaald worden).
4. Versterk de interdisciplinaire samenwerking met andere opleidingen, zonder bij dit alles de werkdruk van docenten en studenten uit het oog te verliezen.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

De commissie heeft met interesse kennisgenomen van het zelfevaluatierapport Educatieve master Muziek en Podiumkunsten (eduma MPK) van AP Hogeschool (Koninklijk conservatorium Antwerpen, kortweg KCA). Deze geïntegreerde master combineert de artistieke competenties van de domeinmaster Muziek, Dans of Drama met de educatief-artistieke competenties van de educatieve master en telt 120 studiepunten (60 studiepunten voor het verkort traject na het behalen van de domeinmaster).

De commissieleden geven in het document 'Eerste indrukken' de sterkten en de aandachtspunten en vragen in verband met deze opleiding weer zoals ze die op dat moment zien. Tijdens het vooroverleg worden die indrukken samengelegd.

In deze rapportage van het onderzoek van de commissie worden de sterke punten opgelijst (punt 2.1.1.) en de thema's en de vragen die de commissie verder wil onderzoeken in de dialoog met de instelling bepaald (punt 2.1.2). Nadien volgen in deze rapportage de belangrijkste bevindingen uit de verschillende panelgesprekken tijdens het locatiebezoek als antwoord op de vragen van de commissie (punt 2.2).

2.1 Eerste indrukken van de commissie o.b.v. het dossier

2.1.1 Sterke punten van de opleiding

De commissie vindt dat het ZER helder is en goed gedocumenteerd. Het bevat ook reflecties die de uitdagingen inzichtelijk maken.

Op basis van het gelezen ZER vindt de commissie het **profiel van teaching artist** een aantrekkelijk profiel dat perfect weergeeft wat de eduma zou moeten zijn. De eduma MPK vertrekt vanuit de visie dat het meesterschap in de kunsten verbonden kan worden met het meesterschap in het onderwijs en elkaar zo wederzijds kunnen inspireren. De teaching artist verbindt het profiel van de kunstenaar en van de leraar, doordat die zich als kunstenaar engageert om mensen leerervaringen te bieden in verschillende contexten, in en met de kunsten.

De **missie** benadrukt dat de opleiding wil gaan voor excellent onderwijs op maat voor studenten en legt de focus op de grootstedelijke context en de open en kritische blik. De DLR's werden vertaald in OLR's met bijhorende inspirerende kernwaarden (autonoom, betrokken en competent), die passen bij het geschetste profiel. Deze kernwaarden zijn duidelijk herkenbaar in het programma, werkvormen en leermiddelen, zo stelt de commissie vast.

De commissie heeft een positieve indruk over de **inhoud en vormgeving van het programma**, mede door het lezen van de Trotter/studiegids. Het curriculum heeft een duidelijke structuur met een theoretisch en praktijkgericht luik en verbanden daartussen. De studenten tonen aan dat ze de eindcompetenties van de eduma Muziek en Podiumkunsten hebben bereikt via de stages en masterproef. De opleiding is sterk vakinhoudelijk gericht, met tegelijk aandacht voor verdieping in de eigen discipline en verbreding gekoppeld aan reflectieopdrachten. Interdisciplinaire samenwerking wordt aangemoedigd, bv. voor de masterproef kunsteducatief project. Studenten die al lesgeven, kunnen een groot deel van de praktijkcomponent van de eduma via inservice stage opnemen. Ze kunnen een aangepast programma volgen om de opleiding te combineren met lesgeven in het dko of met concerten spelen.

Vanuit haar visie en afgestemd op de studentengroepen kiest de opleiding voor bepaalde **werkvormen**, waaronder blended en hybride leren. De hybride omgeving wordt goed benut, zo vindt de commissie. De docent kan fysieke lessen afwisselen met online lessen. De opleiding wil ook inzetten op peer learning en peer assessment, wat de commissie aanmoedigt.

In de eduma MPK zijn er drie types **masterproef** mogelijk, waarvan de gecombineerde masterproef type 3 voor domein en educatie volgens de commissie zeer goed tegemoetkomt aan het profiel van de teaching artist. Zelfreflectie over de masterproef biedt studenten een finale leerkans, met feedback/feedforward van de juryleden en ervaringsuitwisseling tussen peers in een community of practice. De educatieve masterproef heeft een aantal veranderingen ondergaan, waaronder een betere voorbereiding en meer begeleiding, wat voor de commissie aantoonde dat de opleiding een lerende organisatie is.

De commissie waardeert de goede individuele **begeleiding** van het traject van de student. De artistiek coördinatoren zijn ook studietrajectbegeleiders en functioneren als coach van de student doorheen de opleiding. Ook de aandacht voor het fysiek en mentaal welzijn van de student in samenwerking met deskundige externe partners vindt de commissie positief.

De commissie stelt vast dat studenten waardering hebben voor het **team van docenten** vanwege hun diversiteit aan expertise.

De opleiding huist in het gebouw van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen en gebruikt de opportuniteiten van de **kunstcampuswerking** met deSingel. Een oplossing voor het huidige tekort aan lokalen is in zicht, zo blijkt uit het rapport.

De **samenwerking met een breed werkveld van partners** uit het kunstonderwijs en de kunsteducatieve sector is een troef voor de opleiding. Er is een werkveldcommissie die de ontwikkeling van de opleiding opvolgt. Opvallend vindt de commissie de samenwerking met deSingel in het talentontwikkeltraject Art Educator in Residence. Dit lijkt goed te passen bij de teaching artist en de artistieke gedrevenheid waar in de missie over gesproken wordt. Ook interessant vindt de commissie de internationale oriëntatie van de opleiding in het International Teaching Artist Collaborative in New York en Oslo en de nieuwe plannen die in dit verband worden verkend.

Ze waardeert ook de samenwerking inzake onderzoek met een onderzoeksinstituut van de Universiteit Antwerpen (ARIA) en de onderzoeksgroepen van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen, wat mogelijkheden biedt tot kennisdeling.

De commissie stelt vast dat de opleiding een duidelijk **toetsbeleid** heeft uitgewerkt, met nadruk op toetsing als leermiddel, reflectie op eigen professionele identiteit, peer feedback en self assessment. Ze hanteert een rijk palet aan evaluatievormen en plaatst toetsing terecht centraal in de onderwijskundige aanpak. De validiteit, de transparantie en de betrouwbaarheid van de toetsing worden in het rapport goed onderbouwd en aantoonbaar gemaakt.

De commissie vindt het positief dat na een onderzoek over **feedback** in de opleidingen van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen feedbacktools ontwikkeld zijn die nu worden gebruikt door docenten en studenten.

De **alumni** van de opleiding zijn grotendeels werkzaam als leraar, vooral in het dko. De commissie vindt het positief dat de opleiding het **levenslang leren** stimuleert: alumni kunnen gratis aan masterclasses deelnemen en gebruikmaken van repetitie- en opnameruimtes tot twee jaar na afstuderen. Ze kunnen levenslang lid blijven van de bibliotheek. Een sterk punt is ook dat er educatieve postgraduatoren worden aangeboden, wat kansen op specialisatie biedt. Men wil de aandacht voor levenslang leren nog verder versterken, o.m. door in te zetten op micro degrees.

De **kwaliteitscultuur van de opleiding** is sterk verankerd in het kwaliteitsbeleid van de AP-hogeschool en evalueert met een heel brede scope de eigen kwaliteit, de verwachtingen en verbetermaatregelen. De commissie stelt vast dat de intentie om te evalueren groot is en de verscheidenheid van de stakeholders die bevestigd worden aan te moedigen is. De opleiding

wordt met verschillende relevante partijen systematisch geëvalueerd en er wordt aantoonbaar wat gedaan met de adviezen.

De opleiding zet duidelijk in op de **betrokkenheid van stakeholders**. De commissie vindt de Artistieke Raad, een resonantiegroep uit het werkveld voor de educatieve opleidingen, een mooi initiatief. Ze vindt het een noodzakelijk voornemen om de vertegenwoordiging van studenten vanuit de eduma MPK in de Studentenraad, die nu nog onbestaande is, te stimuleren. Ze vermoedt dat de nieuwe adviseur onderwijs- en kwaliteitsontwikkeling de kwaliteitscultuur in de opleiding verder zal versterken.

2.1.2 Aandachtspunten en vragen

Naast deze pluspunten ziet de commissie ook een aantal aandachtspunten en vragen.

Ze is benieuwd hoe **de integratie van artistieke en onderwijskundige competenties** uitpakt in de praktijk. De verbinding van meesterschap in de kunsten en meesterschap in de educatie wordt weinig concreet gemaakt in het ZER. Het blijken twee aparte luiken te zijn. Wat doet de opleiding om intern deze verbinding en het geïntegreerde model meer voor het voetlicht te brengen? Wat wordt bedoeld met zowel verbredend als verdiepend opleiden? Zoals beschreven krijgt vrijwel elke student een individueel traject aangeboden, is dit haalbaar voor alle betrokkenen? Heeft het integrale model binnen het KCA dezelfde status als een domeinmaster? Hoe verbindt de teaching-artist kunst en onderwijs? Het 120 SP-traject wordt soms nog te veel ervaren als een optelsom van twee opleidingen (domeinmaster en educatieve master), zo blijkt uit de focusgesprekken met studenten die vermeld zijn in een bijlage bij het ZER. De commissie wil ook meer vernemen over de mogelijkheid voor studenten om twee masterproeven te maken in plaats van één geïntegreerde masterproef. Ze is benieuwd hoever het staat met de geplande verbeteracties en wil ook een duidelijker beeld krijgen van de houding tegenover het profiel van de teaching artist bij het management, de docenten, de studenten en het werkveld. Sluit de teaching artist aan op het bestaande werkveld of is het iets innovatiefs waarin het werkveld nog meegenomen moet worden?

Verder heeft ze vragen bij het **niveau 7 van de opleiding**. Waar wordt in het onderwijs het masterniveau zichtbaar? De commissie is benieuwd hoe de opleiding via haar **toetsbeleid** het niveau 7 van de opleiding borgt.

De commissie wil graag ook meer weten over het **onderzoek in de opleiding**. Ze is benieuwd hoe de voorbereiding op de masterproef verloopt en of er voldoende specifieke onderzoeksexpertise in huis is daarvoor. De drie verschillende typen masterproeven lijken verschillende accenten te leggen in het opleiden van de teaching artist. Klopt dat en zo ja, is dat wenselijk? Het concept van de masterproef blijkt niet in alle afstudeerrichtingen even duidelijk, blijkbaar is de master Dans hierin een voorloper? De commissie heeft ook vragen over de rol van onderzoek in de master en over de samenwerking met interne en externe onderzoeksgroepen, bv. ARIA en de onderzoeksgroepen van het KCA. Ze wil ook graag weten wat de specifieke bijdrage is vanuit eduma MPK binnen internationale samenwerking International Teaching Artist Collaborative.

De **betrokkenheid van het werkveld** bij de opleiding is een ander thema waarop de commissie wil inzoomen. Hoe wordt het werkveld betrokken bij de opleiding en wat vinden ze van de afgestudeerden van de opleiding?

Ook de praktijkervaring van de student vindt de commissie een belangrijk punt. Ze wil bv. graag te weten komen welke kwaliteitseisen er zijn voor de stageplaats en de stageopdracht, hoe het stageportfolio een rol speelt in de voortgang van de stage, of ze tijdens de stage in contact komen met het grootstedelijke milieu en hoe ze individueel worden begeleid.

De commissie heeft tot slot nog enkele **andere vragen**, bv over de manier waarop het ZER tot stand is gekomen en over een eventuele samenwerking met de zusteropleiding eduma in de

Beeldende Kunsten van AP hogeschool (Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen). Ze vraagt na het voorbereidend overleg ook voorbeelden op van masterproeven.

2.2 Leerpunten uit de dialoog

2.2.1 Integratie artistieke en pedagogisch-didactische competenties

De commissie stelt vast dat het ZER als eigenheid van de opleiding aangeeft: 'We leiden onze leraren van de toekomst **zowel verbredend als verdiepend** op' (ZER p 3). De commissie is benieuwd wat daarmee precies wordt bedoeld. Het opleidingsmanagement geeft aan dat er een breed aanbod is van vakken waarin studenten zich kunnen verdiepen vanuit hun eigen artistieke en kunsteducatieve praktijk, zodat ze voorbereid zijn op de diversiteit in het werkveld, m.n. regulier kunstonderwijs (dko/kso/hko) en (kunst)educatieve en sociaal-artistieke contexten. De studenten krijgen tools om hun métier dat ze ontwikkelen door te geven in het onderwijs. De leraar-kunstenaar moet een goede leraar zijn, maar zich evenzeer verdiepen in zijn artistieke domein als een zeer goede musicus, danser, woordkunstenaar. In de eduma krijgen ze nog altijd vakdidactiek voor elk instrument zodat ze daarin blijven verbeteren en ze kunnen zich via de Masterproef Kunsteducatief project in een thema naar keuze verdiepen. Men benadrukt dat het niet zo mag zijn dat de 'artistieke kneusjes' voor de klas komen. De studenten moeten hun praktijk meenemen naar de opleiding en omgekeerd. Het moet een meerwaarde zijn tegelijk een excellente kunstenaar en een excellente leraar te zijn.

In de visie is er sprake van een **breed maatschappelijk engagement voor bijzondere doelgroepen**. De commissie wil hier graag meer over weten omdat ze in het ZER weinig over het sociaal-artistieke heeft teruggevonden. Aangegeven wordt dat alle studenten als co-teachers worden betrokken bij interdisciplinaire trajecten voor initiatie in de kunsten bij diverse doelgroepen, waarbij zowel muziek, dans en theater zijn betrokken en eventueel ook beeldende kunsten. Die lessen kunnen ze ook geven op de kunstcampus van deSingel waar groepen worden uitgenodigd. Diversiteit komt ook aan bod in het verplichte OLOD Diversiteit en groepsmanagement, waar studenten leren omgaan met verscheidenheid in klassen en groepen.

De commissie is benieuwd **welke stappen al zijn gezet** om met het **geïntegreerde profiel van de teaching artist** te landen. Het management geeft aan dat de connectie met de basisopleiding van belang is. Daarom zijn er teaservakken in de bacheloropleiding zoals het OLOD Artist in Society. De opleiding tracht in te zetten op de profielen die het werkveld wenst en die duidelijk verder gaan dan het uitvoerende. Ze wil ook de artistiek-educatieve output meer zichtbaar maken in de eduma. Daarbij gaat de opleiding de internationale toer op om zich te inspireren, bv. via de International Teaching Artist Collaborative in Oslo.

Het 120 SP-traject wordt volgens de in het ZER vermelde focusgesprekken door studenten soms nog te veel ervaren als een optelsom van twee opleidingen (domeinmaster en educatieve master), zo merkt de commissie op. Ze wil graag weten hoe dat komt en hoe ver het staat met de **geplande verbeteracties**. Het management geeft aan dat er veel evolutie zit in deze domeinen en er voortdurend stappen nodig zijn naar een nieuwe integratie. Bij de start van de voorbereiding van de eduma, zeven jaar geleden, is het overleg met alle artistiek coördinatoren gestart en het loopt nog altijd verder. Het is een groeiproces dat tijd vraagt. Verwezen wordt naar de nieuwe gecombineerde masterproef in het domein dans waarvoor zopas een vademecum ontwikkeld is met de docenten, de artistiek coördinator en het opleidingshoofd. Er is een masterraad om de master mee vorm te geven. Het ontbreekt echter aan studenten die een geïntegreerde masterproef doen. Als er ter zake meer voorbeelden zouden zijn, kunnen die het pad effenen. Tegelijk wordt aangegeven dat men respect heeft voor de keuze van studenten. De opleiding kan een geïntegreerd traject niet opleggen. Ze stelt wel vast dat het werkveld op zoek is naar geïntegreerde profielen, zowel in het kunstonderwijs als in de kunsthuizen. Daarbij is er vraag naar een masterniveau om onderzoek te doen over de eigen en andere praktijken.

De commissie is benieuwd of het studentenpanel het geïntegreerde profiel van de teaching artist herkent. De studenten geven aan dat de docenten in het Koninklijk Conservatorium Antwerpen zelf teaching artists zijn. Zelf combineren de studenten de opleiding vaak met een opdracht in het dko of in het artistieke circuit, soms na heel wat jaren werkervaring op de teller. Het geïntegreerde profiel van de teaching artist vinden ze in de opleiding wel een **moeilijk punt**, zo geven ze aan. Ze vonden het bv. niet evident om in het begin van de opleiding te werken aan de opdracht om hierover hun visie te formuleren. Ook hebben ze het gevoel dat het pedagogisch-didactische en het artistieke twee aparte delen in de opleiding zijn. Zo waren de roosters van beide niet op elkaar afgestemd, maar dat is op vraag van de studenten intussen opgelost. De verwachtingen op beide vakken liggen hoog. Aangezien er voor het educatieve aspect vaak deadlines zijn, krijgen die prioriteit van studenten. Ze verwachten dat de geïntegreerde masterproef een mooie kans biedt om de beide facetten sterk te verweven, ook omdat deze proef wordt begeleid door drie begeleiders met een verschillende achtergrond in het artistieke en educatieve domein.

Tegelijk geven de studenten aan dat de **masterproef** kunsteducatief project nog niet goed uitgewerkt is en eigenlijk twee masterproeven omvat, die in één jaar moeten worden afgewerkt, naast de artistieke afstudeervoorstelling en het werk dat studenten vaak nog doen naast hun studie. Ze geven aan dat de werklast zeer zwaar is.

Ze merken ook op dat ze het gevoel hebben dat er in het conservatorium vanuit de domeinmasters soms wordt neergekeken op de student die kiest voor de geïntegreerde master.

De commissie laat deze opmerking aan bod komen in het gesprek met de docenten en vraagt hoe daarmee wordt omgegaan in de hogeschool. De **docenten** geven aan dat, zoals beschreven in het ZER, de implementatie van de visie van teaching artist een werk is van lange adem. Nog niet iedereen is mee in het verhaal. Dat groeit langzaam omdat er weinig voorbeelden zijn in het werkveld waaraan studenten zich kunnen spiegelen. De eduma levert een ander soort leerkracht af bij wie docentschap en artistiekeit elkaar wederzijds beïnvloeden. Er zijn creatiemomenten tijdens het lesgeven en dat kan voor sommigen bedreigend overkomen. De studenten staan evenwel achter deze visie en die wordt ook 100% ondersteund door het conservatorium, zo geven de docenten aan.

De commissie wil graag weten hoe het **werkveldpanel** het profiel van de afgestudeerden ervaart. Iemand met veel stagiaires uit de opleiding geeft aan dat zij een **eigen profiel** hebben en duidelijk 'een eigen smoel' binnenbrengen in het dko, met nieuwe werkvormen, ervaringen in en openheid voor concentratiescholen en vanuit een onderzoekende houding bereid tot samenwerking in nieuwe projecten. Andere werkveldpartners benadrukken dat vroeger goede vakdidactici werden afgeleverd, terwijl de afgestudeerden vandaag een bredere pedagogische blik hebben. Ze hebben ook een goed gevoel voor de veranderingen in de samenleving, wat nieuw is en inspirerend voor het werkveld. Aangestipt wordt nog dat de studenten goed worden voorbereid op het lesgeven, o.m. in het vak Diversiteit en groepsmanagement. Vroeger kwam het er voor afgestudeerden op aan om als vakman of vakvrouw een plaats te verwerven in een orkest. Nu ben je ook geslaagd als je lesgeeft in het onderwijs of betrokken bent bij projecten in de kunstwereld of de kunsteducatieve wereld. Het werkveld vindt dit profiel heel inspirerend.

Dat ligt in de lijn met de positieve ervaring van de **studenten**. Ze zijn tevreden over de manier waarop het werkveld reageert op de visieontwikkeling van de student. Ze geven aan dat ze tijdens de stage heel duidelijk kunnen zijn wie ze zijn als kunstenaar, eigen keuzes maken (bv. eigen repertoirelijst in muziek) en dat meenemen in hun lesgeven. Dit sluit mooi aan bij de ruimte die ze krijgen in de opleiding om de eigen persoonlijkheid te tonen in reflecties en de onderlinge feedback in vakdidactiek en andere OLODs.

2.2.2 Niveau 7 (masteropleiding)

De commissie is benieuwd hoe de opleiding het niveau 7 borgt, bv. nadruk op zelfsturing, werken in complexe situaties, kennen en gebruiken van onderzoeksmethoden.

Het management geeft aan dat de opleiding veel tijd besteedt aan **reflectie en zelfreflectie**, ook in de relatie van studenten met de medestudenten en docenten. In alle OLOD's leren de studenten te reflecteren op hun verworven competenties, hun werkproces en hun visie als teaching artist. Het is de ambitie om het werkveld daarbij over de volledige breedte te betrekken.

De gesprekspartners geven hiervan enkele illustraties. Studenten leren een eigen didactische visie te ontwikkelen, te bespreken en toepassen in de eigen lespraktijk. Bij domeinoverschrijdende initiatie wordt er onderzoek gedaan en ingespeeld op actuele evoluties in het dko. In de oriënteringsstage leren de studenten collega's te observeren aan de hand van observatiecriteria rond onderwijsleerstrategie en praktijk en een reflectieverslag maken dat ze koppelen aan de eigen lespraktijk of ambitie.

Uiteraard komt reflectie ook bij de masterproef aan bod, bv. in de **onderzoekspaper**. Daarin beschrijft de student zijn methodologie, onderzoeksresultaten en conclusie waarin de onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld naar relevante literatuur en artistieke praktijken/bronnen. De docenten benadrukken het belang van de onderzoekspaper voor het beoordelen van de onderzoekscompetenties. Daarin overstijgen studenten hun persoonlijke traject en denken ze na over de maatschappelijke relevantie en de transfereerbaarheid, waarbij ze bv. aanbevelingen kunnen doen voor verschillende stakeholders in het kunsteducatieve veld. De student plaatst zijn eigen praktijk in de context van actuele maatschappelijke vraagstukken en is zich bewuster van samenleving en publiek-

Het valt de commissie op dat de DLR's rond onderzoek in de OLR's van de opleiding zijn afgezwakt. Er wordt niet vermeld dat de educatieve master een **volledige onderzoekscyclus** moet doorlopen. De commissie wil graag weten of dat een bewuste keuze is geweest. Het management geeft aan dat de betreffende OLR's bescheiden geformuleerd zijn en aangeven waarin de studenten zich zullen ontwikkelen. De opbouw van onderzoekscompetenties is al gestart in de bacheloropleidingen en loopt verder in de masters tijdens onderzoeksseminaries. Ze benadrukken dat de masterproef een cruciale rol speelt om ruime onderzoeksvaardigheden op te bouwen. Het panel van docenten vult hier aan dat de onderzoekscompetenties voortdurend worden afgetoetst tijdens de opleiding via formatieve en summatieve toetsen.

Het ZER geeft aan dat de opleiding inzet op een kwalitatief sterk toetsstelsel waarbij validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en haalbaarheid gewaarborgd worden. De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt door de artistiek coördinatoren, het opleidingshoofd, de adviseur onderwijs- en kwaliteitsontwikkeling in het conservatorium en diensten van de AP Hogeschool. De commissie is benieuwd hoe de opleiding via haar **toetsbeleid** het niveau 7 van de opleiding borgt.

Het opstellen van het toetsprogramma is onderwerp van gesprek in de docentvergadering en in de vakwerkgroepen, zo blijkt. Er wordt nagekeken welke OLR's en leerdoelen in welke OLOD's worden afgetoetst en welke toetsmethoden worden gekozen uit het ruime arsenaal. Bij bepaalde opleidingsonderdelen worden zowel het product als het voorafgaande proces opgenomen in de beoordeling, bv. in de Masterproef kunsteducatief project, de stages en de vakdidactieken. Bij de evaluatie van de stage en de masterproef wordt ook het werkveld betrokken. In verschillende OLOD's is er een vorm van permanente evaluatie, waarbij de docent met zijn feedback de student stimuleert om zijn leerproces zelf te sturen aan de hand van de tools die daarvoor in de opleiding zijn ontwikkeld. Soms wordt er ook gebruikgemaakt van peer feedback waarbij studenten een kritisch klankbord zijn voor elkaar, bv. bij de stages. Bij het nieuwe OLOD Inleiding in de kunsteducatie doen studenten voor een beperkt deel van

de punten aan zelfevaluatie: ze moeten zelf aangeven of ze de vooropgestelde leerdoelen verworven hebben en hoe ze dat vaststellen, wat hen helpt bij het leren evalueren.

De docenten geven aan dat ze veel belang hechten aan de transparantie van de toetsing: studenten moeten weten waarop en op welke manier zij beoordeeld zullen worden. Dit wordt toegelicht bij het begin van elk OLOD, in de ECTS-fiches en in de Trotter. Er wordt ook ingezet op de professionalisering van docenten inzake toetsing.

2.2.3 Onderzoek in de opleiding

De opleiding heeft **samenwerkingsverbanden** opgebouwd en maakt deel uit van onderzoeksnetwerken. Ze is ingebed in de School of Arts van het KCA en heeft contacten met het onderzoeksinstituut ARIA en de verschillende onderzoeksgroepen van het KCA. De eduma heeft al veel ervaring opgebouwd met en geleerd van onderzoek, bv. door een onderzoek naar stem en emotie in vakdidactiek, zo geven de docenten aan. Ze verwijzen ook naar teamleden die de graad hebben van doctor, onder wie een doctor in de kunsten met een onderzoek in de kunsteducatie.

De docenten willen een **onderzoeksdag** organiseren om studenten sterker in contact te brengen met onderzoekers en met lopend onderzoek, bv. een postacademisch onderzoek over teaching artists en een onderzoek over improviseren met jonge kinderen, dat mee zal worden genomen in de opleiding.

De docenten geven aan dat studenten al ervaring hebben met onderzoek door hun bachelorproef, maar die ervaring is uiteenlopend. In de eduma leren ze **academisch schrijven**, wat frustratie kan opwekken omdat studenten wat dat betreft vaak op een verschillend niveau zitten. Er is nu contact met de opleidingshoofden van andere domeinen om leerlijnen onderzoek te ontwikkelen waarin differentiatie mogelijk is. Daarnaast kunnen studenten ter zake ook individuele begeleiding krijgen wanneer nodig.

De commissie gaat met het studentenpanel in op de **voorbereiding van de masterproef** voor de student. De studenten geven aan dat die start met de keuze van een aantal OLODS, waarover ze overleggen met docenten. Ze volgen ook één sessie over onderzoeksmethodologie. Nadien moeten ze een eigen onderzoeksvraag formuleren in de vorm van een projectvoorstel en na goedkeuring daarvan een kunsteducatief project realiseren voor een bepaalde doelgroep. In het schakelprogramma Dans komt dit beter aan bod.

De commissie stelt in het panel van de docenten de vraag of zoals aangegeven door de studenten er slechts één seminarie is over onderzoeksmethodologie. De docenten geven aan dat de studenten het concept 'onderzoekseminarie' heel eng bekijken. Ze verwijzen hier naar het éne seminarie dat wordt gegeven door de titularis van de Masterproef kunsteducatief project. Daarnaast zijn er evenwel andere onderzoekseminaries georiënteerd op de onderzoeklijnen en momenten waarin onderzoek aan bod komt. Zo wordt er bv. nauwlettend toegekeken op het opstellen van een onderzoeksvorstel. Het thema onderzoek zit bovendien in elke les ingebakken, maar wordt vaak niet zo benoemd. De studenten vertrekken van de basiscompetenties van de leraar om hun visie uit te schrijven gedurende een jaar en die te integreren in verschillende opdrachten, niet enkel in de masterproef. De schakels daarin moeten evenwel nog vervolledigd worden, zo zeggen de docenten.

Ook in het panel met alumni legt de commissie het thema voorbereiding van de masterproef op tafel. De meningen daarover blijken verdeeld: sommigen vonden de voorbereidende bijeenkomsten interessant omdat ze er veel praktische tips konden opsteken, anderen zijn minder enthousiast.

De commissie is benieuwd hoe de docenten denken over het samenbrengen van de twee masterproeven in **één geïntegreerde masterproef**. De docenten zien een belangrijke rol weggelegd voor de collega's die in de domeinmaster en in de eduma lesgeven. Ze voelen dat

er steeds meer openheid komt en dat de studenten van de eduma niet meer als ‘artistieke kneusjes’ worden aangezien. De organisatie kan dit ondersteunen, bv. met de aangepaste uurroosters zodat studenten niet langer keuzes moeten maken over welke lessen ze zullen bijwonen. Het blijft zoeken naar flexibilisering gericht op de autonomie en de keuze van de student, die naast het geïntegreerde traject ook voor het korte consecutieve traject kan kiezen, wat de belasting voor de opleiding groter maakt.

De commissie wil graag weten of de student die de geïntegreerde opleiding volgt altijd één masterproef maakt. De docenten geven aan dat de student de mogelijkheid heeft om zich te profileren via verschillende pistes, met één of twee masterproeven. Ze willen nu wel stimulansen geven voor één masterproef. Voor de afstudeerrichting Dans is daarvoor zopas een vademecum ontwikkeld, volgend jaar volgt dat voor de afstudeerrichtingen Drama en Muziek. Maar studenten kunnen een andere keuze maken. Ook in het consecutieve traject zullen ze sowieso twee masterproeven maken.

De commissie geeft aan dat ze het vermelde **vademecum** waardeert en vaststelt dat het een mooi beeld geeft van de geïntegreerde masterproef. Ze vindt wel dat er ook bij de keuze voor twee masterproeven een integratie moet zijn tussen beide. De docenten geven aan dat het nog afwachten is hoe de geïntegreerde masterproef uitpakt voor de belasting van de student. En ze geven een belangrijke nuance: de student moet met de masterproef en in de hele opleiding aantonen dat hij een onderzoekend karakter heeft, niet dat hij een onderzoeker is

De commissie wil graag meer weten over de manier waarop de opleiding in het **buitenland** inspiratie zoekt. De docenten geven aan dat het concept van de teaching artist internationaal gezien al veel meer levend is. Daarom werkt de opleiding samen met het International Teaching Artist Collaborative in Oslo. Externe gastdocenten kunnen zeer inspirerend zijn en ook de vele docenten in de hogeschool met kleine opdrachten brengen een heel diverse expertise binnen.

De commissie is benieuwd waaraan de docenten vaststellen of de studenten het **beoogde masterniveau** behalen met de masterproef. Ze geven aan dat ze de nadruk leggen op de zelfstandigheid en de kritische blik van de student, die wordt opgebouwd in de reflectie en zelfreflectie over de kunsteducatieve praktijk tijdens de opleiding. De studenten in de eduma ontwikkelen een kunsteducatieve visie, zijn flexibel en meer allround dan de leraren vroeger in het dko, bereid tot samenwerking en goed functionerend in een grootstedelijke context. In de huidige academies is er weinig contact tussen docenten onderling over de leerlingen en is men niet goed voorbereid om met een diversiteit aan leerlingen in de hedendaagse samenleving om te gaan. Docenten geven aan dat ze zelf ook nog van hun studenten kunnen leren.

2.2.4 Betrokkenheid van het werkveld

In het panel van het werkveld en de alumni hebben vooral mensen zitting die werkzaam zijn als lesgever of directeur in het dko. Een aantal van hen heeft nog contact met de opleiding, vooral als stagebegeleider, medebegeleider van masterproeven, begeleider van projecten of lid van de Artistieke Raad. Een alumna merkt op dat het werkterrein naast het dko ondanks alle pogingen nog niet goed bekend is bij afstuderenden. Een ander merkt op dat ze tevreden is dat ze op het onontgonnen pad van het beroepssecundair onderwijs haar weg heeft gevonden, mede dankzij het maatschappelijke aspect in de opleiding.

De commissie is benieuwd of de alumni zich **goed voorbereid** voelden om aan de slag te gaan in **het werkveld**. Ze antwoorden bevestigend. Ze hebben de nodige tools, kunnen begeleiders van het conservatorium nog bellen indien nodig en de aanvangsbegeleiding in het dko zorgt mee voor een zachte overgang. De ervaring van een student met LIO-traject blijkt bijzonder interessant: er was voortdurend mogelijkheid om terug te koppelen tussen het lesgeven en de opleiding.

Uit de masterproef kunnen alumni vooral de informatie nog gebruiken uit de onderzoeksseminaries, o.m. over de opbouw van een paper en de reflectievaardigheden. Ze lezen ook vakliteratuur. Volgens één van de panelleden staat het onderzoek in de opleiding evenwel nog in de kinderschoenen.

De commissie stelt de vraag of het aanbod van **internationalisering** voldoende ruim was. De alumni vinden dat er aanzetten zijn en verwijzen naar een Erasmusproject in IJsland en de contacten met het muziekonderwijs in Nederland. Internationalisering is voor hen evenwel geen prioriteit.

Een leemte in de opleiding die wordt aangegeven is het zakelijk-administratieve luik, bv. informatie over subsidies aanvragen.

2.2.5 Praktijkervaring van de student

Heel belangrijk voor de praktijkervaring van de student is de stage. Daarvoor zijn er drie mogelijkheden: preservice (als student-stagiair), inservice (als leraar in opleiding of LIO) of een combinatie van beide. De commissie wil in het studentenpanel meer vernemen over de **stageplaatsen**. De panelleden geven aan dat ze tevreden zijn over de stage. Ze kunnen kiezen uit een ruime lijst en deze plaatsen leren kennen tijdens de stagemarkt op het conservatorium. Het betreft vooral plaatsen in het dko en kso. De mentor moet minstens twee jaar pedagogische ervaring hebben. De student mag een andere stageplaats voorstellen, eventueel met een specifieke doelgroep zoals mensen met een beperking, maar die moet wel qua afstand bereikbaar zijn voor de stagebegeleider.

De commissie verneemt dat het **portfolio** van de student cruciaal is voor de rapportering tijdens de stage. Nu plaatsen studenten alle voorbereidingen online, maar binnenkort wordt dit alles samengevoegd op Digitap. Ze geven aan dat de stage zeer zwaar is, maar wel bijzonder interessant. 'Reflecteren vraagt tijd, maar ik voel wel dat het iets doet met mijn brein', zo formuleert een van de studenten het. Aan het einde van de stageles wordt er reflectie ingepland, o.m. over de vraag of de student de lesdoelen heeft bereikt. Ze vinden het positief dat ze hun ervaringen en reflecties gebald mogen neerschrijven. Eventuele onduidelijkheden kunnen tijdens de dialoog met de docent aan bod komen. Aan het einde van de stage wordt alle informatie gebundeld en gebeurt de afronding samen met de docenten en de mentoren.

De commissie is benieuwd hoe de **grootstedelijke context** in de stage aan bod komt. Studenten geven aan dat ze de ruimte krijgen om te kiezen in functie van hun eigen profiel. Wel dringt de opleiding erop aan om een stageplaats te kiezen gericht op de grootstedelijke context, wat makkelijk te realiseren is in de Antwerpse regio. In vakdidactiek komt bv. het profiel van de academies vaak aan bod. Ook via de bespreking van casussen uit de praktijk leren studenten bij over de grootstedelijke problematiek, zo geven ze aan.

De commissie stelt vast dat het ZER sterk de **individuele begeleiding van de student** benadrukt. Ze wil graag weten hoe de studenten dat ervaren. De leden van het studentenpanel geven aan dat de begeleiding het sterkst is bij de stages en de vakdidactiek. Bij vakdidactiek wordt gewerkt met kleine groepjes van enkele studenten en is er een goed contact met de docent. Bij de stage is er begeleiding door de mentoren en de stagebegeleider van het conservatorium. De studenten benadrukken dat de begeleiding altijd gericht is op verbetering en ze zijn er erg tevreden over. Ze geven aan dat ze om hun traject uit te stippelen ook terecht kunnen bij al hun docenten en bij de coördinator.

2.2.6 Andere punten

De commissie wil graag vernemen hoe **het ZER** tot stand is gekomen. Het management geeft aan dat een docent de pen heeft gehouden in samenspraak met het hele team tijdens de pedagogische staf die tweewekelijks samenkomt. Er was ook overleg met het opleidingshoofd. Verder is de opleidingscommissie betrokken met een vertegenwoordiging van studenten, docenten, artistiek coördinatoren en het opleidingshoofd. Hun input is

verwerkt. De opleiding had ook contact met de Antwerp School of Education van de Universiteit Antwerpen voor het schrijven van het zelfevaluatie rapport.

De commissie is benieuwd of de opleiding een **samenwerking** heeft met de zusteropleiding **eduma in de Beeldende Kunsten van AP hogeschool** (Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen). Het opleidingsmanagement geeft aan dat er met de Academie meer samenwerking was ten tijde van de specifieke lerarenopleiding (SLO), de voorganger van de educatieve master. Nu is dit overleg stilgevallen. Er is wel nog een goed contact met de opleidingsverantwoordelijke. De commissie geeft aan dat het een meerwaarde kan zijn om het overleg nieuw leven in te blazen.

De commissie wil graag weten hoe de hogeschool omgaat met **kritische geluiden** van studenten. Het studentenpanel geeft aan de hand van voorbeelden aan dat die ter harte worden genomen en dat er heel transparant mee wordt omgegaan (bv. de kwestie van de roostering, zie boven).

Aan het einde van het panelgesprek met **de studenten** geven ze desgevraagd nog een aantal **wensen** aan. Ze verlangen meer duidelijkheid over de workload en de optie om de opleiding te spreiden over drie jaar. Verder suggereren ze om vaker alumni uit te nodigen om les te geven, zodat de externe blik sterker binnenkomt, ook internationaal. Er mag meer nadruk liggen op inclusief werken, wat nu vaak beperkt is tot werken met een dko-klas. Ook voor dans kan werken met mensen met een beperking in de eduma worden binnengebracht. Ze wensen meer stimulansen om zelf dingen op te zoeken en hopen dat de masterproef de kinderschoenen ontgroeit en tegelijk focust op een beperkt onderzoek. Een laatste punt dat ze formuleren is dat de opleiding van het begin duidelijk mag benadrukken dat er over alles gepraat kan worden en dat je uit de opleiding kan halen wat je zelf wilt als student, voor je carrière en voor je leven, iets wat ze zelf pas gaandeweg hebben ontdekt.

Op het einde van het bezoek geven de **vertegenwoordigers van de opleiding** aan dat alle groepen een positieve indruk hadden van de gesprekken. Ze zijn tevreden dat ze waardering krijgen voor hun aanpak en beseffen tegelijk dat ze nog een weg te gaan hebben.

3 Oordeel

Op basis van haar onderzoek naar de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding Educatieve master Muziek en Podiumkunsten van AP Hogeschool beoordeelt de commissie de gerealiseerde kwaliteit van deze opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

Ze heeft een sterk docentenkorps ontmoet met een doorwrochte visie. De docenten vormen een hecht team met een passie voor onderwijs in de kunsten en velen van hen zijn ook zelf actief in het werkveld. De commissie vindt dat de eduma een mooie innovatie in het conservatorium op gang heeft gebracht, naast de gevestigde waarden van de domeinmasters. De opleiding heeft een heldere missie geformuleerd en bijhorende kernwaarden en leerresultaten. Het profiel van de **teaching artist** geeft perfect weer wat de geïntegreerde master zou moeten zijn, speelt in op de verbreding van kunst en kunsteducatie in het werkveld en wordt door het werkveld herkend en erkend, zo stelt de commissie vast. Met de eduma is een nieuwe opleiding ontwikkeld en geen SLO in een nieuw jasje. De missie en de visie zijn duidelijk herkenbaar in de OLR's, het programma, de werkvormen en de leermiddelen.

De commissie vindt dat het **curriculum** een sterke structuur heeft. Er is veel ruimte voor studenten om een visie te ontwikkelen over hun rol als teaching artist en een individueel traject te kiezen in lijn daarmee. De opleiding is praktijkgericht, met o.m. casusbesprekingen en vooral de stage en de masterproef. Ze gebruikt de grootstedelijke context van Antwerpen om de praktijkopleiding van studenten te verrijken. In alle OLOD's wordt aan een reflectieve houding van de aankomende edumas gewerkt met aangepaste **werkvormen**, waaronder blended learning en peer learning. Het blijkt evenwel geen eenvoudige opgave voor de student om alle bouwstenen daadwerkelijk te integreren en een goed zicht te verwerven op de samenhang van het curriculum.

De commissie stelt vast dat er in de opleiding een probleem is van **hoge werkdruk**, zowel voor docenten als voor studenten. De vele trajecten in het programma leiden tot een complex geheel. Het programma bevat ook veel kleine onderdelen die geïntegreerd moeten worden door docenten, die zelf vaak een kleine aanstelling hebben. Het is positief dat de opleiding de planning en organisatie van het studietraject van de student op individuele basis tracht te faciliteren, maar de commissie heeft de indruk dat de student daarbij nog meer geholpen mag worden dan nu het geval is.

Inzake **onderzoek** heeft de opleiding al mooie stappen gezet. Sommige docenten hebben een doctoraatsniveau. De opleiding participeert in interne en externe onderzoeksnetwerken en onderzoeksgroepen om de noodzakelijke doorontwikkeling van deze opleiding te ondersteunen en te voeden. Tijdens de gesprekken worden voorbeelden gegeven van lopende onderzoeken. Er is een goede onderzoeks cyclus uitgewerkt in het vademecum van de dansopleiding volgens het profiel van de geïntegreerde teaching artist, dat model zou kunnen staan voor de andere twee opleidingen. De commissie steunt het initiatief om een duidelijke onderzoekslijn op te bouwen vanaf de bachelor tot aan het einde van de master zodat de competentieontwikkeling van de student helemaal duidelijk is. Uit de lectuur van de aangeboden masterproeven leert de commissie evenwel dat ze niet altijd een hoog niveau behalen, er ontbreekt soms bv. een bronvermelding of methodebeschrijving. Vaak ligt volgens de commissie ook te sterk de nadruk op de persoonlijke relevantie van de onderzoeksvraag in plaats van op de analyse van de doelgroep. De genoemde realisaties en plannen geven evenwel vertrouwen aan de commissie dat de opleiding een onderzoekscyclus heeft op niveau 7, maar ze beklemtoont dat er zeker nog ruimte is voor verdere ontwikkeling.

De opleiding is gehuisvest in het gebouw van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen en gebruikt de opportuniteiten van de **kunstcampuswerking** met deSingel. Een oplossing voor het huidige tekort aan lokalen is in zicht, zo blijkt uit het rapport.

De commissie stelt vast dat de opleiding een duidelijk **toetsbeleid** heeft uitgewerkt, met nadruk op toetsing als leermiddel, reflectie op de eigen professionele identiteit, peer feedback en zelfassessment. Ze hanteert een rijk palet aan evaluatievormen en plaatst toetsing terecht centraal in de onderwijskundige aanpak. De validiteit, de transparantie en de betrouwbaarheid van de toetsing worden in het rapport goed onderbouwd en aantoonbaar gemaakt.

Uit de gesprekken blijkt dat er in de opleiding een kwaliteitscultuur leeft. Die is ook formeel sterk ontwikkeld in haar **kwaliteitszorg** die ingebed zit in de kwaliteitszorg van de AP Hogeschool. De opleiding evalueert met een heel brede scope de eigen kwaliteit, de verwachtingen en de verbetermaatregelen. De commissie stelt vast dat de opleiding met verschillende relevante partijen systematisch wordt geëvalueerd en dat de adviezen die daaruit voortvloeien leiden tot aantoonbare verbeteracties. Ze ondersteunt de opleiding in haar plan om een extra alumnibevraging te organiseren wegens de lage respons tot nu toe. Goede monitoring is belangrijk de komende jaren om een duidelijker zicht te krijgen op de teaching artist in het werkveld.

De studenten zijn tegelijk positief en kritisch over de opleiding, zo blijkt uit het gesprek met het studentenpanel. Ze vinden het geïntegreerde profiel van de teaching artist een moeilijk punt, zo geven ze aan. Ze hebben bv. het gevoel dat het pedagogisch-didactische en het artistieke twee aparte delen in de opleiding zijn. De opleiding is zich ervan bewust dat het realiseren van het **profiel van de teaching artist** een werk is van lange adem en dat er nog uitdagingen liggen om het profiel van de teaching artist ten volle te implementeren. Het geïntegreerde traject wordt op dit ogenblik nog onvoldoende gerealiseerd en gefaciliteerd, zo blijkt. Studenten kiezen doorgaans bv. voor twee afzonderlijke masterproeven, wat niet aansluit bij het geïntegreerde profiel en bij de haalbaarheid in een opleiding van 120 studiepunten.

Er zijn ter zake evenwel al heel wat stappen gezet. Zo is de opleidingscoördinator van de eduma ook betrokken bij de artistieke masters en bij de onderzoeksgroep. De docenten die zowel in de domeinmasters als in de eduma werkzaam zijn, kunnen een brug vormen tussen beide. De commissie vindt het mooi dat de opleiding beseft dat ze voorbeelden nodig heeft en daar actief naar op zoek gaat in binnen- en buitenland. Ze vindt het positief dat de programmaroosters van het educatieve en het artistieke deel op vraag van de studenten op elkaar zijn afgestemd. Ze steunt ook het online samenbrengen van alle stageverslagen tot een geïntegreerd portfolio. Evenzo waardeert ze het voornemen van de opleiding om de informatie aan de student te stroomlijnen met het oog op integratie en gecombineerde masterproeven. Dat alles geeft de commissie vertrouwen. Ook de organisatie van de opleiding (artistiek- pedagogische raad, opleidingscommissie en masterraad) vormt een solide basis om op verder te bouwen.

Verder heeft het gesprek met het werkveld en de alumni de commissie extra vertrouwen gegeven in de opleiding. De alumni geven aan dat ze de tools hebben om nieuwe en moeilijke situaties aan te kunnen. De werkveldvertegenwoordigers in het panel zeggen dat de **afgestudeerden** blij geven van een maatschappelijk engagement en een reflecterende houding. Ze zijn startbekwaam en brengen een nieuw profiel binnen in het dko en het ruime werkveld. Het werkveldpanel is enthousiast over deze afgestudeerden en vraagt naar dit profiel, wat evenwel niet betekent dat dit standpunt in het volledige werkveld wordt gedeeld.

Ook het panelgesprek met het **management** geeft de commissie de indruk dat dit proces tot een goed einde zal komen. Het hoger management neemt de hoge werkdruk van de docenten ernstig en geeft er tijdens het gesprek blijk van het profiel van de teaching artist en het geïntegreerde traject te omarmen en te ondersteunen.

De commissie stelt vast dat de geïntegreerde opleiding tot teaching artist een hoge maatschappelijke relevantie heeft. De implementatie daarvan blijkt evenwel onder druk te staan van een aantal praktische en operationele overwegingen, waarbij de Coronapandemie

de opstart van de opleiding zwaar heeft bemoeilijkt. Ook de cultuuromslag die aan de gang is (domeinmaster en educatieve master zijn evenwaardig) vergt tijd.

De commissie geeft op basis van haar bevindingen en overwegingen de volgende aanbevelingen aan de opleiding:

1. Betrek de domeinmasters op alle mogelijke manieren bij de verdere uitrol van de educatieve masteropleidingen.
2. Werk de visie van de teaching artist verder uit zodat de integratie van de artistieke en pedagogisch-didactische competenties versterkt wordt; faciliteer deze integratie voor elke student ook in praktische zin en monitor of de integratie ook praktisch gezien voldoende gefaciliteerd wordt (afstemming van de roosters).
3. Zorg ervoor dat elke student de methodologische stappen in het onderzoek, gericht op verbetering van de educatieve kunstpraktijk, beheerst en kan aantonen; (maak van de masterproeven ook geïntegreerde projecten, het vademecum van de dansopleiding kan ook voor de andere afstudeerrichtingen vertaald worden).
4. Versterk de interdisciplinaire samenwerking met andere opleidingen, zonder bij dit alles de werkdruk van docenten en studenten uit het oog te verliezen.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Naam opleiding	Educatieve master of arts in de muziek en podiumkunsten
Niveau en oriëntatie	Niveau 7, academisch georiënteerd
(Bijkomende) titel	-
(Delen van) studiegebied(en)	Muziek en podiumkunsten ISCED 02: Arts and Humanities
Afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Muziek • Dans • Drama
Opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	<ul style="list-style-type: none"> • Normaal traject • Verkort traject 60 SP (enkel educatieve competenties)
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Antwerpen
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	120

Bijlage 2: Opleidingspecifieke leerresultaten

1. Métier

- 1.1 Beheerst de gespecialiseerde kennis en inzichten van het eigen vakgebied in de kunsten. [# kunstenaar].
- 1.2 Beheerst de gespecialiseerde kennis en inzichten geëxpliciteerd in de basiscompetenties voor leraren en de opleidingspecifieke leerresultaten voor de educatieve master. [# leraar]
- 1.3 Beheerst de gespecialiseerde kennis en inzichten om verbindingen tussen een artistieke en educatieve praktijk te onderzoeken en op persoonlijke wijze over te brengen. [# teaching artist].

2. Creatie

- 2.1 Ontwikkelt een eigen artistiek concept of geeft vorm aan een artistieke praktijk en integreert daarbij gespecialiseerde kennis en inzichten [# kunstenaar]
- 2.2 Ontwikkelt en creëert een uitdagende leeromgeving en integreert daarbij gespecialiseerde kennis en inzichten. [#teaching artist]
- 2.3 Ontwikkelt en creëert een eigen artistiek-educatief concept, geeft vorm aan een artistiek-educatieve praktijk en integreert daarbij gespecialiseerde kennis en inzichten. [#teaching artist]

3. Communicatie

- 3.1 Communiceert via en over de artistieke en de pedagogische praktijk met een publiek, collega's, lerenden en anderen. [# kunstenaar] [#teaching artist]
- 3.2 Is ondernemend en gericht op (interdisciplinaire) samenwerking met partners en neemt verantwoordelijkheid op in dit proces. [#teaching artist]

4. Onderzoek

- 4.1 Kan zelfstandig, kritisch en reflectief actuele ontwikkelingen en relevante thema's binnen het eigen of ander vakgebied ontsluiten en de daaruit verworven inzichten toepassen. [#teaching artist]
- 4.2 Creëert betekenis en formuleert een onderbouwd oordeel over artistiek werk in relatie tot onderwijs- en kunsteducatieve praktijken [#teaching artist]

5. Maatschappelijke betrokkenheid

- 5.1 Initieert en verbindt artistieke en educatieve praktijken. [# kunstenaar] [# leraar] [#teaching artist]
- 5.2 Draagt bij of neemt actief deel aan het maatschappelijk debat over kunst en kunsteducatie. [# kunstenaar] [# leraar] [#teaching artist]

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Mia Sas (*voorzitter*), ex-algemeen directeur van Odisee; treedt regelmatig op als voorzitter voor opleidingsaccreditaties bij NVAO Vlaanderen;

Gudrun Beckmann (*commissielid*), Master Kulturpädagogik en theaterdocent, docent Cultuurpedagogiek, onderzoeksbegeleider en projectleider 'The pedagogy of imaginative dialogue' (Erasmus+) aan de master Kunsteducatie van NHL Stenden & Hanzehogeschool Groningen;

Elsbeth Veldpape (*commissielid*), opleidingshoofd master Kunsteducatie ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten;

Geert Lavrysen (*commissielid*), directeur Academie Haspengouw [Podium] Sint-Truiden;

Tim Collin (*student-commissielid*), student Educatieve master in Muziek- en Podiumkunsten (specialisatie: muziekpedagogie), LUCA School of Arts.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Mike Slangen** (procescoördinator), beleidsmedewerker NVAO;
- **Bea Bossaerts** (extern secretaris), freelancedirecteur.

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

08u30 – 09u15	Besloten overleg commissie
09u15 – 09u30	Pauze
09u30 – 10u15	Toelichtend gesprek 1: opleidingsmanagement
10u15 – 10u35	Intern overleg commissie
10u35 – 11u25	Toelichtend gesprek 2: studenten
11u25 – 11u50	Intern overleg commissie
11u50 – 12u50	Toelichtend gesprek 3: docenten
12u50 – 13u45	Lunchpauze commissie
13u45 – 14u30	Toelichtend gesprek 4: werkveld & alumni
14u30 – 14u45	Pauze
14u45 – 15u15	Vrij inloopmoment
15u15 – 16u15	Nabespreking commissie
16u15 – 16u30	Pauze
16u30 – 17u00	Reflectiemoment commissie – opleiding

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “*Beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie*” van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de kwaliteit van de opleiding.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- Zelfevaluatie rapport Educatieve master Muziek en Podiumkunsten (januari 2023)
- Bijlage ZER EMA MPK: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding
- Bijlagen ZER EMA MPK: Nota toegang tot informatie op Sharepoint
- Bijlage 1: KCA - organigram
- Bijlage 2: De opleiding in een historisch perspectief
- Bijlage 3: Vademecum masterproef Dans
- Bijlage 4: Structuur en inhoud EMA MPK
- Bijlage 5: Trotter studiegids EMA MPK – Muziek
- Bijlage 6: Rapport Onderwijsbevraging EDU 2020-2021
- Bijlage 7: Focusgesprek studenten EMA MPK, 2022
- Bijlage 8: Onderwijsbevraging Alumni, 2022
- Bijlage 9: Enquête docenten, 2022
- Bijlage 10: Toetsvormen EMA-MPK
- Bijlage 11: Zelfevaluatie interdisciplinaire praktijksessies – Inleiding in de kunsteducatie
- Bijlage 12: PICO-model
- Bijlage 13: Trotter studiegids EMA MPK – Dans
- Bijlage 14: Trotter studiegids EMA MPK – Drama
- Bijlage 15: Reflectieopdracht onderzoeksseminaries
- Bijlage 16: Verslag docentenvergadering ZER EMA-MPK
- Bijlage 17: Vademecum masterproef kunsteducatief project
- Bijlage 18: Protocol Examineren Masterproef Kunsteducatief project
- Bijlage 19: Evaluatiecriteria Masterproef KEP
- Bijlage 20: Rubric Inleiding in de kunsteducatie
- Bijlage 21: Masterplan beleidskader ‘blended leren’ – AP Hogeschool
- Bijlage 22: Studentenprofiel
- Bijlage 23: Evaluatiereglement AP Hogeschool
- Bijlage 24: Overzicht opleidingsprogramma EMA-MPK per afstudeerrichting
- Bijlage 25: Organisatiestructuur en communicatie

Aanvullende documentatie (bezorgd op 16 maart)

- Lot Janssen (2021), *The black dot on the i*.
- Sophie Tellings (AJ 2020-2021), *Een onderzoek naar hoe interne en externe imagery kan worden gebruikt als onderwijsmiddel om dynamiek en alignment te bevorderen bij adolescente dansers*.
- Juicy Dune (AJ 2021-2022), *Waardeloos goed. Een sociaal-artistiek onderzoek naar zaken die geen waarde hebben*.
- Daphné Termote en Dries Notelteirs (AJ 2021-2022). *Wat kan schaamteloosheid betekenen binnen een sociaal-participatieve context voor de teaching artist en de deelnemers?*
- Elias Durnez (AJ 2021-2022), *Elektronica als expressietool*.
- Jenny Selander (AJ 2021-2022), *Hoe kinderen reageren op taalontwikkeling door gebruik van muziek en beweging*.

Colofon

EDUCATIEVE MASTER IN DE MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN
ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN • VL130803-23
Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie • Beoordelingsrapport
2 mei 2023
Samenstelling: NVAO • Vlaanderen

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net